

Съдържание

Новини	2
Годишнини на членове на БАН (1869–2024) – Ст. Хрусанова	8
Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН – М. Лишкова	11

Редакционна колегия: Главен редактор: Стефка Хрусанова (hrusanova.st@cl.bas.bg),
доц. д-р Никола Казански (nkazanski@abv.bg), Мария Ефремова (efremova.m@cl.bas.bg),
Милкана Лишкова (milkanan@cl.bas.bg), Емилия Волева (evoleva@abv.bg)

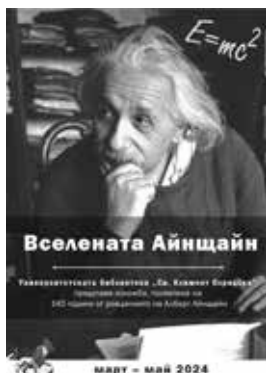
Снимки: Емилия Волева (evoleva@abv.bg)

Компютърна обработка на изображения и текст: Мария Ефремова (efremova.m@cl.bas.bg)

Приемат се статии за печат във формат word, с основен текст на шрифт Times New Roman 12, след окончателна авторска корекция. Илюстрациите да се изпращат във формат jpg, отделно от текста.

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 52 54, 979 53 79
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

НОВИНИ

От 14 март до 10 май 2024 г. Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ представя изложбата „Вселената Айнщайн“, посветена на 145-годишнината от рождението на Алберт Айнщайн (14.03.1879–18.04.1955). Във фоайето на Централната университетска библиотека са изложени притежаваните от нея първи и прижизнени издания на трудовете на Айнщайн на български и чужди езици, публикации за приноса му в науката и спомени за него. Показана е връзката на Айнщайн с български университетски преподаватели и творци. В една от централните витрини може да бъде видян екземпляр от първото

самостоятелно издание на „Основи на общата теория на относителността“ от 1916 г. Освен изключителните постижения в теоретичната физика, чрез снимки и кратки текстове в изложбата са загатнати и други страни от дейността на Айнщайн – убеден пацифист, участник в борбата против фашизма и нацизма, борец за граждански права. Изтъкнати са увлечението му към музиката и чувството му за хумор. Посетителите на изложбата могат да усетят онова неуловимо излъчване, което прави личността на Алберт Айнщайн обект на вдъхновение. Изложбата може да бъде разгледана до 10 май 2024 г.

(Снимки Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“)

На 1 април 2024 г. в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ беше открита изложбата „Нови чуждестранни издания в колекциите на Националната библиотека 2023–2024“. Идеята на експозицията е да запознае посетителите на библиотеката с най-новите чуждестранни издания, закупени за колекциите ѝ през месец декември 2023 г.

На 3 април 2024 г. в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ беше открита изложбата „Разждането на модерния град“ по случай 145-годишнината от избора на София за столица. В 16 табла чрез архивни документи, фотографии, текстове и картини от фонда на библиотеката експозицията проследява преобразяването на столичния град през различни епохи. Директорът на НБКМ, доц. Красимира Александрова, откри събитието с думите: „София е град с много лица, колоритен, шумен и пъстър. Но в този привиден хаос на съвременната модерност ние хармонично съжителстваме и с пластове история, традиции, религии, култура...“. Хронологичните и тематичните маршрути на изложбата разкриват различни щрихи

от културата и благоустройството на града, както и бита на неговите жители. Страници от старопечатното издание на „Сеяхатнаме“ („Книга на пътешествията“) от 1896 г. на османския пътешественик Евлия Челеби, както и оригинални документи, съхранени във фонда на отдел „Ориенталски сбирки“, ни пренасят в София от XVII век. Софийските кондики, запазени в „Български исторически архив“, осветляват възрожденското минало на градската община.

В експозицията са представени и ръкописните дневници на Учредителното българско народно събрание в Търново от заседанието на 22 март 1879 г., на което София е избрана за столица. Снимки, документи и официални издания на софийската община свидетелстват за усилията на столичните кметове, общественици и архитекти за изграждането на съвременния облик на новата столица. Пътуването във времето по софийски улици, булеварди и площади ни среща с архитектурни шедеври на града, дело на ярки творци: сградата на Военния клуб и Двореца – арх. Вацлав Колар; сградата на Централната минерална баня – арх. Петко Момчилов; хотел „Империял“ – арх. Кирил Маричков; сградата на Българската народна банка и на Народната библиотека – архитектите Иван Васильов и Димитър Цолов. В цялостната картина на създаването на модерния град са вписани и символите на столицата – гербът, изработен от художника Харалампи Тачев през 1900 г. по повод Всемирното изложение в Париж, и избраното през 1937 г. за Марш на столицата стихотворение на Асен Разцветников. София, вдъхновяваща писатели, поети, художници, откриваме в репродукциите на рисунки и картини от Йозеф Обербауер, Феликс Каниц, Йозеф Питер, Найден Петков, Борис Иванов, арх. Спиридон Ганев, които внасят цветен шрих в цялостната експозиция.

По повод знаменателната годишнина поредицата „Книжовен калейдоскоп“ представя документи от фонда на Софийското губернаторство, съхраняван в Българския исторически архив, както и оригинални фотографии от сбирката „Портрети и снимки“.

София посреща своето освобождение като непланирано в градоустройствено отношение, бедно, обезлюдено ориенталско селище. В последните години на османско владичество тя е загубила някогашния си блясък на едно от ключовите за империята населени места. Въпреки това нейните геостратегически дадености предопределят бъдещето ѝ на политически,

социално-икономически и културен център на България. Някогашната София постепенно ще изчезне, за да отстъпи мястото си на новата и облагородена столица. Раждането и усъвършенстването на модерния град е белязано от дейността на Софийското общинско управление, основано на въведените от Временното руско управление правила. Проектът за главните начала на гражданското управление в губерниите и околиците на българската земя от 7 юли 1877 г. гласи, че губерниите и окръжията остават без изменения, с изключение на Русе, и постановява първите насоки в административната уредба на държавата. Този основополагащ етап от историческото развитие на столицата е запечатан в документите от фонд 502 на Софийското губернаторство. Те обхващат времето от 1879 до 1880 г. и макар че наброяват едва 41, разкриват съзидателната дейност на градската управа.

Наред с документите Националната библиотека пази голям брой илюстративни материали за столицата. **Сбирката „Портрети и снимки“** съхранява фотографии и пощенски картички на София от миналото, които изграждат изразителен образ на града такъв, какъвто той вече не може да бъде видян. Разнообразната колекция от улици, площади, стари сгради, ключови локации и именити личности от нейната история дава жива визуална представа за обществените пространства и обитателите ѝ.

На 3 април 2024 г. в Столичната библиотека беше открита фотодокументалната изложба **„Кметовете на София“** по случай 145-годишнината от обявяването на София за столица на България. 14 постера представят най-изтъкнатите кметове, управлявали столицата през годините, и това, което са направили за столичани. Особен интерес сред посетителите предизвикват ценните издания, разкриващи интересни факти около историята на София като „престолен град“, и книгите за управленците на столицата. Г-жа Юлия Цинзова, директор на Столичната библиотека, в своето приветствие припомни за делото на един от видните кметове на София ген. Владимир Вазов, „създател“ на културната триада на столицата – общински музей с три отдела: музей, библиотека и архив. Доц. д-р

Михаил Груев, председател на ДА „Архиви“, сподели за необходимостта от по-широко представяне на делата и постиженията на видните исторически личности, управлявали града, които имат значителен принос за модерния европейски облик и благоустройството на София.

На 3 април 2024 г. в сградата на Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) на бул. „Шипченски проход“ беше проведен форумът „Дни на кариерата“. Основната идея на събитието беше да се осъществи директна среща между студентите и представители от различни бизнес организации. Участие взеха общо 38 компании. Централната библиотека на БАН беше представена от Радост Шарабова и Веселина Георгиева, които разясниха на потенциалните кандидати предлаганите възможности за работа и реализация в институцията.

На 3 април 2024 г. в хотел „София Балкан Палас“ беше проведен „Ден на Кларивейт в България“. Събитието беше организирано в партньорство с Министерството на образованието и науката и Бикам Плюс ООД – официален представител на компанията за България. Специалисти от „Кларивейт“ пред-

ставиха пред гостите подробна информация за дейността на организацията, новостите, моделите за абонамент и покупка на бази данни. От името на Централната библиотека на БАН участие взеха директорът д-р Силвия Найденова, Цветанка Христова и Татяна Стоянова.

На 8 април 2024 г. в „Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ беше открита изложба по случай 180-годишнината от излизането на първото българско списание, издавано и редактирано от Константин Фотинов в Смирна – „Любословие или периодическо повсеместно списание (1844–1846)“.

През април 1844 г. излиза първият брой на списанието. В своите двадесет и четири броя то предлага разнообразна, актуална за съвремието си информация из различни области на живота: материали за просвета и образование, по езикови въпроси, теми за религия, нравственост, география и др. Изложбата представя първия брой и подбрани броеве на „Любословие“ заедно с други документи, които отразяват историята на издаването и значимостта на първото българско списание в българската история.

На 16 април 2024 г. Централната библиотека на БАН откри изложба по случай 300-годишнината от рождението на Имануел Кант (22.04.1724–12.02.1804), германски философ, основател на немската класическа философия. Автор на „Критика на чистия разум“, „Критика на практическия разум“, „Към вечния мир“ и др. Той е сред най-влия-

телните мислители в историята на западната философия. Оказва силно влияние и върху формирането и развитието на най-новите философски направления и традиции – феноменология, херменевтика, екзистенциализъм, позитивизъм, постструктурализъм, аналитична философия.

ИЗЛОЖБА

460 години от рождението на Уилям Шекспир

(23.04.1564–23.03.1616)

изложба-презентация и концерт

Фондацията ШЕКСПИРЪТ И АКАДЕМИЧЕСКА БИБЛИОТЕКА НА БАН
2024

На 16 април 2024 г. Централната библиотека на БАН откри изложба по случай 460-годишнината от рождението на Уилям Шекспир (23.04.1564–23.03.1616), английски драматург, актьор и поет. Смятан за най-значимия автор в англоезичната литература и един от най-видните драматурзи в световната история. Често е наричан „национален поет на Англия“ и „Ейвънския бард“. Оцелелите произведения на Шекспир, някои писани в съавторство, включват 38 пиеси, 154 сонета, две дълги повествователни поеми и няколко други стихотворения. Пиесите му са преведени на повечето съвременни езици и се изпълняват по-често от тези на всеки друг драматург.

ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2024)

Стефка Хрусанова, E-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

02 април

85 г. от рождението на АТАНАС ЦВЕТАНОВ АТАНАСОВ
(02.04.1939), социолог.

Член-кореспондент (2004). Заместник-председател на БАН (2008–2012).

05 април

105 г. от смъртта на КРЪСТЕВ КРЪСТЮ КОНСТАНТИНОВ
(31.05.1866–05.04.1919), литературен критик и теоретик, философ и
естет.

Дописен член (1898), действителен член (1900).

06 април

50 г. от смъртта на ИВАН ГЕОРГИЕВ ПЕНЧЕВ
(21.11.1904–06.04.1974), лекар-ендокринолог.

Член-кореспондент (1961), академик (1967).

06 април

70 г. от рождението на МИЛА ХРИСТОВА САНТОВА
(06.04.1954), изкуствовед, фолклорист.

Член-кореспондент (2018).

08 април

15 г. от смъртта на БОРИСЛАВ ДЕЧЕВ БОЯНОВ
(18.11.1944–08.04.2009), математик.

Член-кореспондент (1995), академик (1997).

14 април

95 г. от смъртта на ГЕОРГИ ЯКОВЛЕВ КИРКОВ
(24.04.1848–14.04.1929), математик и картограф.

Дописен член (1881). Ковчежник на Привременния управителен комитет на БКД (1882–1884). Редовен член (1884). Ревизор на БКД (1898). Дарител на БАН.

15 април

20 г. от смъртта на ГЕОРГИ МАНУИЛОВ БЛИЗНАКОВ
(14.11.1920–15.04.2004), химик-неорганик, общественик.

Член-кореспондент (1967), академик (1979). Главен научен секретар (1977–1982) и заместник-председател на БАН (1975–1977, 1982–1988).

16 април

75 г. от смъртта на ЮРДАН ТРИФОНОВ ЦВЕТКОВ
(28.12.1864–16.04.1949), историк-медиевист, филолог и литературовед,

просветен деец.

Действителен член (1906). Дарител на БАН.

19 април

130 г. от смъртта на САВА ХАДЖИИЛИЕВ ДОБРОПЛОДНИ
(03.12.1820–19.04.1894), учител, книжовник, театрален и читалищен

деец.

Дописен член (1881), почетен член (1884).

19 април

70 г. от смъртта на МЕТОДИЙ АТАНАСОВ ПОПОВ
(17.04.1881–19.04.1954), биолог, общественик, дипломат.

Академик (1947).

25 април
95 г. от рождението на АТАНАС ВАСИЛЕВ НАТЕВ
(25.04.1929–10.11.1998), литературовед и изкуствовед.
Член-кореспондент (1995).

28 април
70 г. от рождението на АТАНАС ДИМИТРОВ КОВАЧЕВ
(28.04.1954), архитект.
Член-кореспондент (2008).

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА
НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Милкана Лишкова, E-mail: milkanan@cl.bas.bg**

БЛАУНЪР, Питър. Картина в пясъка / Питър Блаунър; Прев. от англ. ез. Катя Перчинкова. –
София : Enthusiast, 2023. 352 с.

ISBN 9786191645756

System number [000649311]

БОЖИНОВ, Георги. Смок свири на върба : 12 разказа / Георги Божинов. – Пловдив :
Хермес, 2024. 143 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.

ISBN 9789542623274

System number [000649581]

БЮСИ, Мишел. Три живота седмично / Мишел Бюси; Прев. от фр. ез. Асен Чаушев. –
София : Enthusiast, 2024. 430 с. ; Бел. под линия.

ISBN 9786191645787

System number [000649329]

ВАЗОВ, Иван. Немили-недраги : За ученици и кандидат-студенти / Иван Вазов. – [42. изд.]. –
София : Софтпрес, 2023. 135 с. ; Бел. под линия. (Българска класика)

1. изд. 1918 г. на изд. на Щаб на действащата армия, в сер. Походна войнишка библиотека.

ISBN 9786191519026

System number [000649641]

ВЕНТРЕЛА, Роза. Историята на едно порядъчно семейство / Роза Вентрела ; Прев. от
итал. ез. Иво Йонков. – София : Колибри, 2024. 296 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на
кор. ; Бел. под линия.

ISBN 9786190213758

System number [000649729]

ГАБРИЕЛ, Мариус. Лека нощ, Виена / Мариус Габриел ; Прев. от англ. ез. Елена Кодинова. –
[София] : Бард, 2023. 336 с. ; За авт. с. 333.

ISBN 9786190302285

System number [000649295]

Генко ГЕНКОВ. Отвъд видимото : 100 години от рождението на художника = Genko Genkov.
Beyond the visible : 100 years since the artist's birth / Състав. Аделина Филева, Красимир
Илиев, Наташа Ноева ; Прев. на англ. ез. Трейси Спийд. – София : Софийска градска
художествена галерия, 2023. 400 с. : с ил., портр., факс. ; Бел. под линия ; Библиогр. с.
395-399.

ISBN 9786197195385

System number [000649262]

ГИЛМАН, Шарлот Пъркинс. Жълтият тапет / Шарлот Пъркинс Гилман; Предг. и прев. от
англ. ез. Александра Главанакова; Послесл. Давид Иерохам ; Ил. Люба Халева. – София :
Orange Books, 2023. 70 с. : ил. ; Съдържа и: Защо написах „Жълтият тапет“ Шарлот Пъркинс
Гилман ; За „Жълтият тапет“ на Шарлот Пъркинс Гилман / Александра Главанакова

с. 7-14 ; Психологичен коментар на разказа на Шарлот Пъркинс Гилман Жълтият тапет“ :
Послеслов / Давид Иерохам с. 65-70 ; Биогр. данни за авт. отбелязани на гърба на кор.
ISBN 9786191711574
System number [000649481]

ГОЛДИН, Мегън. Мрачни кътчета / Мегън Голдин ; Прев. от англ. ез. Росица Тодорова. –
София : Ера, 2023. 335 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.
ISBN 9789543897568
System number [000649236]

ГРАНИТСКИ, Иван. Отражения : Поема / Иван Гранитски с картини на Владимир Пенев. –
София : Захарий Стоянов, 2024. 123 с. : цв.ил. ; Отражения / Иван Маразов с. 120-123.
ISBN 9789540918068
System number [000649586]

ДАДЗАЙ, Осаму. Цветята на клоунадата / Осаму Дазай ; Прев.от англ. ез. Гергана Дечева. –
София : Репергmill Books, 2023. 187 с. : Съдържа: Цветята на клоунадата ; Ученичка ; „И
най-красивите цветя един ден ще увехнат“ / Г. Дечева с. 9-13.
ISBN 9786197758016
System number [000649457]

ДИЧЕВ, Стефан. Ескадронът : Роман / Стефан Дичев. – Пловдив : Хермес, 2024. 158 с. ;
За автора с. 157-158. (Библиотека Седемте хълма)
1. изд. 1968 г. на изд. Хр. Г. Данов.
ISBN 9789542623151
System number [000649701]

ИЗДАНИЯ от фонда на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ за арменския,
еврейския и ромския етнос : Тематичен библиографски указател / Състав. Красимира
Александрова, Ваня Аврамова, Галена Герова. – София : Национална библиотека Св. св. Кирил
и Методий, 2024. 350 с. : с ил. ; Именен показалец.
ISBN 9789545232046
System number [000649503]

ЙЕНБЕРГ, Ия. Детайлите : Роман / Ия Йенберг ; Прев. от швед. ез. Стела Джелепова. –
София : Orange Books, 2023. 157 с. : с портр. ; За авт. с. 157.
ISBN 9786191711567
System number [000649487]

КОЕВА, Стоянка. Теофано Попова : Обществено-педагогически поглед към живота и
делото на легендарната народна учителка / Стоянка Коева ; Предг. Велиана Христова. –
София : Веда Словена-ЖГ, 2024. 334 с. : ил. ; факс ; фотогр., портр. ; Съдържа и: Книга
за паметта, която ни води и през днешния ден / Велиана Христова с. 9-11 ; Историческа
хроника за живота и делото на Теофано Попова с. 260-262 ; Биогр. данни за авт. отбелязани
на гърба на кор. ; Библиогр. с. 263-279.
ISBN 9789548846851
System number [000649723]

КОРНУЕЛ, Патриша. Бяс / Патриша Корнуел ; Прев. от англ. ез. Елена Кодинова. – [София] : Бард, 2023. 315 с. ; За авт. с. 315 ; Кн. от поредицата Скарпета. (Кралете на трилъра)
ISBN 9786190302308
System number [000649328]

КОСТОВА, Костадина. Трето царство / Костадина Костова. – София : СофтПрес, 2023. 607 с. ; Биогр. данни за авт. отбелязани на гърба на кор.
ISBN 9786191519446
System number [000649524]

ЛЕКБЕРГ, Камила. Кукувичето / Камила Лекберг ; Прев. от швед. ез. Стефка Кожухарова. – София : Колибри, 2024. 471 с. ; Кн. 11 от поредицата за Патрик и Ерика Хедстрьом. (Съвременни трилъри)
ISBN 9786190213857
System number [000649676]

МАНИКА, Рани. Да докоснеш земята / Рани Маника; Прев. от англ. ез. Милена Илиева. – [София] : Бард, 2023. 413 с. ; Бел. под линия.
ISBN 9786190302223
System number [000649710]

НИКОЛОВ, Тони. Незабравена София : Още 20 истории / Тони Николов ; Фотогр. : Николай Трейман. – София : Рива, 2023. 247 с. : с портр., фотогр., факс., ил. ; За авт. с. 245.
ISBN 9789543209071
System number [000649490]

НУРЕН, Ларш. Нощта е майка на деня ; И ни дай сенките ; Анданте : Избрани пиеси / Ларш Нурен ; Прев. от швед. ез. Меглена Боденска. – София : Колибри, 2024. 432 с. ; За авт. Ларш Нурен : Ното scribens / Меглена Боденска с. 5-27 ; Биогр. данни за авт. отбелязани на гърба на кор.
ISBN 9786190213734
System number [000649755]

ОСТЪР, Пол. Сънсет парк / Пол Остър ; Прев. от англ. ез. Иглика Василева. – София : Колибри, 2024. 280 с.
ISBN 9786190213819
System number [000649754]

ПАНАЙОТОВА, Камелия. АНЕ : Роман / Камелия Панайотова. – Пловдив : Жанет 45, 2023. 199 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.
ISBN 9786191868544
System number [000649571]

ПАТЕРНОСТРО, Силвана. Самота & компания : Животът на Габриел Гарсия Маркес разказан с помощта на неговите приятели, роднини, фенове, опоненти, колеги, зевзеци, пияници и неколцина прилични човеци / Силвана Патерностро ; Прев. от англ. ез. Дора Велева. – София : Знаци, 2024. 295 с. : с фотогр., факс., портр., ил. ; Бел. под линия ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.
ISBN 9786197707342
System number [000649285]

РАЙЧЕВСКИ, Стоян. Братя Миладинови / Стоян Райчевски. – София : Захарий Стоянов, 2024. 328 с. : с ил., портр., факс. ; Библиогр. с. 322-325. (Поредица Дълг и чест)
ISBN 9789540917870
System number [000649332]

РИЙД, Шели. Ще бъда като река / Шели Рийд ; Прев. от англ. ез. Милена Илиева. – [София] : Бард, 2023. 317 с.
ISBN 9786190302322
System number [000649573]

СЕКАНИНОВА, Щепанка. Енциклопедия на музикалните инструменти / Щепанка Секанинова, Якуб Ценкъл ; Прев. от англ. ез. Мария Петрова. – София : Enthusiast, 2023. 67 с. : с ил.
ISBN 9786191645718
System number [000649254]

УОКЪР, Мартин. Брюно, шефът на полицията / Мартин Уокър; Прев. от англ. ез. Йоана Стоянова. – [София] : Бард, 2023. 283 с. (Кралете на трилъра)
ISBN 9786190302346
System number [000649283]

ФОЕНКИНОС, Давид. Семейство Мартен / Давид Фоенкинос ; Прев. от фр. ез. Георги Ангелов. – София : Колибри, 2024. 220 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.
ISBN 9786190213796
System number [000649650]

ХЕСЕ, Херман. Играта на стъклени перли / Херман Хесе ; Прев. от нем. ез. Недялка Попова. – 2. изд. – [София] : Рива, 2023. 592 с. : Бел. под линия.
1. изд. 1980 г. със загл. Игра на стъклени перли, на изд. Нар. култура, в сер. Библиотека Избрани романи, № 10.
ISBN 9789543208913
System number [000649470]

ХЮСЪН, Дейвид. Убийствата на Медичи : Мистерии във Венеция / Дейвид Хюсън ; Прев. от англ.ез. Паулина Мичева. – Пловдив : Хермес, 2024. 326 с. ; Кн. от поредицата Мистерии от Венеция.
ISBN 9789542623144
System number [000649695]

ЧЕКОТИНСКИ манастир „Св. Архангел Михаил“. Еволюционната теория : Ако няма Бог, всичко е позволено / Братството на Чекотински манастир „Св. Архангел Михаил“ ; Ил. Веселина Цонева. – [Правец] : Чекотински манастир „Св. Архангел Михаил“, 2024. 135 с. : ил. ; фотогр., портр. ; Бележки под линия.
ISBN 9786190401728
System number [000649802]

ЧОБАНОВ, Александър. Минало несвършено : Роман за отдел „Издирване“ / Александър Чобанов, Владимир Полеганов. – София : Колибри, 2024. 295 с. ; Биогр. данни за авт. на гърба на кор.
ISBN 9786190213017
System number [000649656]